

Naziv: [Njemačko-hrvatske filmske veze između ekspresionizma i eskapizma](#)

Voditelj: prof. dr. sc. Marijana Erstić (merstic@ffst.hr), Odsjek za njemački jezik i književnost

Razdoblje provedbe projekta: 1.1.2025. - 31.12.2026.

Opis projekta:

Njemačko-hrvatske filmske veze između ekspresionizma i eskapizma počinju sa svjetlima velegrada u dokumentarnim filmovima iz doba ekspresionizma odnosno iz doba tzv. nove objektivnosti (Neue Sachlichkeit). Nakon nijemog dokumentarnog filma "Berlin – Simfonija velegrada" ("Berlin – Sinfonie der Großstadt", D 1927, režija Walther Ruttmann), u Njemačkoj se u 1920-im godinama snimaju daljnji dokumentarni filmovi poput "Ljudi u nedjelju" ("Menschen am Sonntag", D 1929, režija Robert Siodmak i Edgar G. Ulmer), u Italiji film "Stramilano" (I 1929, režija Corrado D'Errico) te na našem području film "Zagreb u svjetlu velegrada" (YU 1934, režija Oktavian Miletić). Oktavian Miletić potom nastavlja snimati uspješne dokumentarne filmove o Hrvatskoj za njemačko tržište 1930-ih i 1940-ih godina. A Njemačka u isto vrijeme proizvodi u Hrvatskoj navodni špijunski film "Koraljna princeza" ("Die Korallenprinzessin", D/YU 1937, režija Victor Janson), kako smatra i Alida Bremer u svom kriminalističkom romanu "Träume und Kulissen" ("Snovi i kulise" (2021)). Pod utjecajem ranih i poslijeratnih realističkih strujanja prvenstveno u okvirima talijanskog neorealizma, austrijski redatelj Helmut Käutner 1953. na našim prostorima snima film "Die letzte Brücke" ("Posljednji most"), s Mariom Schell, Bernhardom Wickijem i Tillom von Durieux u glavnim ulogama. Realističke, no prije svega latentno eskapističke tendencije filmova 1930-ih godina nastavljaju se i u vrijeme Savezne Republike Njemačke – najpoznatiji primjer prvenstveno eskapističkog stila su savezno-njemački filmovi "Winnetou I, II, III" (BRD 1963-1965, režija: Harald Reinl), snimani velikim dijelom na području Dalmacije. No, čak i aktualna serija o Splitu televizijske postaje ARD ("Kroatien-Krimi", od 2016. god. do danas) povremeno, pored socijalno-kritičkih, sadrži i eskapističke osobine. Do danas su, uz to, bitni i neki upečatljivi njemački redatelji i glumci, koji svoje podrijetlo vuku s našeg područja ili su ovdje živjeli – redatelj Werner Herzog (Stipetić), glumci poput već spomenute Tille Durieux, potom Dunje Rajter, Mišela Matičevića, Mimi Fiedler, Stipe Ercega, Miroslav Nemec itd. Cilj projekta je sistematizacija, klasifikacija i analiza hrvatsko-njemačkih filmskih veza i odnosa u dokumentarnim, igranim i televizijskim filmovima te u filmskim i televizijskim serijama. Takva sistematizacija i klasifikacija gore navedenog korpusa do danas nije napravljena i taj se znanstveni nedostatak ovim projektom ispravlja i nadopunjuje. Na temelju dostupne građe propituju se i pojmovi 'nova objektivnost', 'ekspresionizam' i 'eskapizam'.

Članovi projektnog tima:

- prof. dr. sc. Eldi Grubišić Pulišelić, Filozofski fakultet u Splitu
- prof. dr. sc. Miranda Jakiša, Filozofski fakultet u Beču
- prof. dr. sc. Maren Lickhardt, Filozofski fakultet u Siegenu